

# Κίτρινα Γιλέκα: Μπορεί η Μεσαία Τάξη να είναι Επαναστατική;

*Κείμενο των Lundimatin προς μία ψύχραιμη υπεράσπιση των Κίτρινων Γιλέκων. Η Lundimatin είναι μία ριζοσπαστική ομάδα με έδρα το Παρίσι, η οποία από το 2014 κατέχει τη θέση της στον χώρο της Γαλλικής διανοήσης και της ανατρεπτικής σκέψης. Οι ίδιοι βρέθηκαν καλεσμένοι της Βαβυλωνίας τον περασμένο Μάη στο B-FEST 7 σε μία εκδήλωση με θέμα τα σύγχρονα κινήματα & εξεγέρσεις: Μάιος '68, Δεκέμβρης '08, ZAD.*

*Το κείμενο δημοσιεύθηκε στο τεύχος 168 του ηλεκτρονικού περιοδικού Lundi matin στις 3 Δεκεμβρίου 2018 με τίτλο «Gilets Jaunes: La Classe Moyenne Peut-Elle Être Révolutionnaire?»*

*Μετάφραση: Χρήστος Καραγιαννάκης, μεταπτυχιακός φοιτητής φιλοσοφίας ΕΚΠΑ*

**«Με τα κίτρινα γιλέκα, η μεσαία τάξη κάνει μια εκθαμβωτική είσοδο στην πολιτική σκηνή»**

Στο κίνημα των κίτρινων γιλέκων έχουμε να κάνουμε με τη μεσαία τάξη. Όχι με κανονικούς, «πολιτικοποιημένους» ανθρώπους (επιμένουμε στα εισαγωγικά), αλλά με κανονικούς ανθρώπους, τελεία και παύλα.

Ποιο είναι, λοιπόν, το πρόβλημα της μεσαίας τάξης από μια επαναστατική οπτική ματιά; Έχει το μειονέκτημα ότι δεν ενσαρκώνει κάποια συγκεκριμένη καταπίεση, απ' την οποία θα έλειπε μόνο ένα είδος επαναστατικότητας για να τη συμπληρώσει. Παράλληλα, οι προλετάριοι και οι παρίες, απ' την οπτική γωνία των επαναστατών, αν και δεν βρίσκονται πάντα στη σωστή μεριά βρίσκονται συνήθως στην ασφαλή μεριά. Ο επαναστάτης στέκεται

κατευθείαν αλληλέγγυος με τον προλετάριο, τον φτωχό, τον κοινωνικά αποκλεισμένο, τον στιγματισμένο. Κι αν ο λόγος του δεν είναι πολύ καθαρός, τουλάχιστον είναι η κατάσταση του.

Η μεσαία τάξη είναι η κατεξοχήν **μη-τάξη**, αυτή από μόνη της αρκεί για να καταρρίψει κάθε κυρίαρχο λόγο περί τάξεων. Προσθέτει στη σύγχυση του ήδη υπάρχοντος λόγου τη δικιά της μπερδεμένη κατάσταση. Πάραυτα, με τα κίτρινα γιλέκα, η μεσαία τάξη κάνει μια εκθαμβωτική είσοδο στην πολιτική σκηνή.

Το κίνημα αυτό φαίνεται να λαμβάνει υπ' όψιν του όλα τα κεκτημένα των προηγούμενων αγώνων. Από στρατηγική άποψη, θέλει να είναι αυτόνομο, χωρίς να αναθέτει σε κόμματα ή σε συνδικάτα. Από άποψη κινήσεων, επιλέγει την έκρηξη, αρνείται τους τόπους που του επιβάλλουν και υιοθετεί βίαιες κινήσεις. Από πολιτική άποψη, δεν είναι τίποτα, τίποτα, παρά άρνηση. Δεν έχει προβάλλει ακόμα έναν ενιαίο λόγο. Δεν έχει ακόμα κάποιον χώρο οργάνωσης, εκτός απ' τα κοινωνικά δίκτυα. Προς το παρόν, αυτή η μεγάλη μάζα ανθρώπων που δρουν δεν έχουν συζητήσει πολιτικά παρά μόνο μ' έναν ανεπίσημο τρόπο, κατά τη διάρκεια της δράσης, στα οδοφράγματα, γύρω από μια φωτιά. Παρ' όλα αυτά, το κίνημα στην πραγματικότητα επιβεβαιώνει ένα πράγμα: την αποφασιστικότητά του, τον απατρονάριστο και μη-ελέγξιμο χαρακτήρα του. Από τον ερχομό της 24ης Νοεμβρίου στο Παρίσι, το κίνημα μιλά ήδη για επανάσταση.

**Τα κίτρινα γιλέκα, είναι αυτό το σχεδόν ακατανόητο απ' την επαναστατική πλευρά πράγμα, είναι η μεσαία τάξη, το αιώνια ευερέθιστο κομμάτι της κοινωνίας.**

Φυσικά κάποιои μιλούν για προλεταριοποίηση, λέγοντας ότι πρόκειται για την κατώτερη μεσαία τάξη. Αλλά το σημαντικό δεν είναι αυτό. Το σημαντικό είναι να μπορούμε να κατανοήσουμε ότι η επανάσταση δεν έρχεται για να κολακέψει κανέναν, ούτε έρχεται ανταποκρινόμενη στα θεωρητικά μας σχήματα. Η επανάσταση φέρνει τα πάνω κάτω πάντα, αλλιώς δεν είναι επανάσταση.

Ορίστε λοιπόν, τα κίτρινα γιλέκα φέρνουνε τα πάνω κάτω στους παρατηρητές τους, στις προβολές των «προχωρημένων» ανθρώπων, των «πολιτικά συνειδητοποιημένων». Δεν είναι θέμα προκαταλήψεων, αλλά είναι θέμα ηθικής απόστασης. Δεν μπορούμε να το θέσουμε διαφορετικά: θέλουμε την επανάσταση, αλλά δεν θέλουμε να ξεκινήσει από 'κει. Μέχρι σήμερα, περιμέναμε να επαναστατήσουν κάποιες συγκεκριμένες γειτονιές. Αν πιστεύαμε έστω και λίγο στην εξέγερση ενάντια στον εργασιακό νόμο, ποντάραμε στους εργαζόμενους στον σιδηρόδρομο. Αλλά εδώ που συμβαίνει, δεν μπορούμε να το πιστέψουμε.

Στην πραγματικότητα, η κατάσταση είναι πολύ πιο ανοιχτή απ' ότι φαίνεται και αυτό δικαιολογεί το ότι πιστεύουμε σ' αυτήν, ακόμα κι αν τίποτα δεν μπορεί να επιβεβαιώσει ότι αυτό το επαναστατικό έμβρυο που περιέχει, θα εκκολαφθεί και θα νικήσει.

Κατ' αρχάς, πρέπει να θυμόμαστε ότι ένα κίνημα εξαρτάται απ' τις δυνάμεις που θα εμπλακούν ή όχι στη μάχη. **Αν οι επαναστάτες απομακρυνθούν και φυλαχθούν απ' την μπερδεμένη κατάσταση, η δύναμη του κινήματος κάμπτεται.** Αν υποθέσουμε ότι αυτό το κίνημα θα κερδίσει κι άλλη δυναμική, θα παραμείνει μπερδεμένο, είτε είναι λιγότερο είτε περισσότερο αντιδραστικό.

Επίσης, πρέπει να πάρουμε στα σοβαρά αυτό που συμβαίνει. Πώς φτάνεις σε μια κατάσταση όπου οι άνθρωποι που είναι προγραμματισμένοι να μην αντιδρούν και στην καλύτερη των περιπτώσεων να στοχεύουν σε μια αστεία ανατροπή, να είναι αυτοί που επαναστατούν πραγματικά;

Ακόμα κι αν δεν πρέπει να αποκλείσουμε την πιθανότητα αυτή η προσπάθεια να επιφέρει κάτι χειρότερο, πρέπει να αναστείλουμε τον διαχωρισμό **Δεξιά/Αριστερά**, η οποία εδώ δεν μας επιτρέπει να κατανοήσουμε αυτό που συμβαίνει.

Τι εκφράζουν τα κίτρινα γιλέκα; Την αίσθηση του οικονομικού στραγγαλισμού. Αμέσως, αντιδρούμε και λέμε: «Δηλαδή αυτοί οι άνθρωποι σκέφτονται μόνο την τσέπη τους;». Έτσι

απογοητευόμαστε: «Δηλαδή τι; Το προϊόν του κυρίαρχου τρόπου ζωής είναι μπροστά στα μάτια μας (το τέλος του κόσμου) κι αυτοί ξεσηκώνονται για ένα θέμα φορολογίας;».

Οι κοινωνικές συνθήκες είναι πολιτικές συνθήκες, η κοινωνιολογία είναι η στρωματοποιημένη πολιτική. Κάθε κατάσταση αντιστοιχεί σε μια σχέση με το χρήμα, την οποία πρέπει να γνωρίζουμε. Οι πλούσιοι αστειεύονται με το χρήμα, δεν αποτελεί ποτέ ένα πρόβλημα γι' αυτούς. Ο πλούσιος είναι αυτός που είναι πολύ πλούσιος για να σκεφτεί το χρήμα. Θα μπορούσαμε να πούμε: αυτός είναι το χρήμα. Ο επαναστάτης, επίσης, δεν σκέφτεται το χρήμα, αλλά το κάνει επειδή δεν ξεχνάει ότι δεν αποτελεί παρά μια καθαρή σύμβαση. Γνωρίζει ότι οτιδήποτε σχετίζεται με το χρήμα προκαλεί μια σαγήνη. Γι' αυτόν, το χρήμα ανυψώνει μια συγκεκριμένη θρησκευτική πρακτική που έχει σαν απόλυτο στόχο των ισοπέδωση των πάντων.

Έτσι, για τελείως διαφορετικούς λόγους, ο πλούσιος και ο επαναστάτης έχουν την ίδια μη-ανησυχία για το χρήμα. Αντιστρόφως, το να είσαι φτωχός, είναι όταν η ανησυχία για το χρήμα είναι έσχατη, η μέγιστη δυνατή, σε σημείο που η πλήρης παραίτηση φαίνεται να μπορεί να την αντισταθμίσει και σχεδόν να μας κάνει να την ξεχάσουμε, κάνοντας τη στέρηση μια φυσιολογική κατάσταση. Η κατάσταση της φτώχειας επιβάλλεται σχεδόν μοιραία. Για μια σειρά λόγων ή ακόμα και παράλογων κινδύνων, το να είσαι φτωχός, είναι πάντα με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, το να είσαι στο στάδιο της αποδοχής- γιατί απ' τη στιγμή που δρας διαφορετικά, σταματάς να είσαι φτωχός. Απ' τη στιγμή που μαστορεύουμε, κάνουμε λαθρεμπόριο, κάνουμε ό,τι μπορούμε για να πάψουμε να ταυτιζόμαστε μ' αυτήν την κατάσταση, το πετυχαίνουμε, είτε με νόμιμα μέσα είτε όχι. Ο φτωχός, είναι αυτός που δεν γίνεται ένας «ληστής», μεταξύ άλλων.

Γενικά μιλώντας, το να «σπας» τη φτώχεια, σημαίνει πρώτα απ' όλα να «σπας» τη μοιρολατρία. Η μεσαία τάξη, συχνά υπό τη μορφή ενός οικογενειακού success story, κρατά αυτή την κατάσταση ως ανάμνηση της νίκης επί της φτώχειας. Στην

πραγματικότητα,, η ανάμνηση αυτή την στοιχειώνει περισσότερο σαν ένα τραύμα· το τραύμα της πραγματικής, αποθηκευμένης στη μνήμη δυνατότητας της υποχώρησης της φτώχειας.

**Η ανησυχία για το χρήμα είναι μόνιμη και διογκώνεται όσο περισσότερο έχουμε πρόσβαση σ' αυτό.** Ανήκεις στη μεσαία τάξη όταν κερδίζεις αρκετά χρήματα ώστε, συνειδητά ή μη, να σκέφτεσαι μόνο αυτό. Για τον άνθρωπο της μεσαίας τάξης, αυτή είναι η κατάσταση που του αξίζει. Αυτή η κατάσταση απαιτεί μια σειρά κοινωνικών επιτευγμάτων χωρίς τα οποία υποχωρεί: η δουλειά, η σεβαστή δουλειά, τα παιδιά, το σπίτι, η άνεση, η καλή εικόνα, η απόκτηση ενός αριθμού τεχνολογιών και αντικειμένων, οι διακοπές και φυσικά τα αμάξια.

Με όρους κοινωνικής ψυχολογίας, όταν βρίσκεσαι στη μεσαία τάξη, δεν βρίσκεσαι στη χαλαρή μεριά η οποία έχει ξεπεράσει τη φτώχεια: βρίσκεσαι, κυριολεκτικά, χωμένος ανάμεσα στον ανέφικτο στόχο να γίνεις πολύ πλούσιος ώστε να μη σκέφτεσαι το χρήμα και στη μόνιμη πραγματικότητα του κινδύνου της κοινωνικής υποβάθμισης. Δεσμεύεσαι απ' το οικονομικό στοιχείο, ζεις με βάση το κέρδος και κάνεις πράγματα που θες ή σκέφτεσαι αυτά που θα ήθελες να κάνεις. Ίσως να μην υπάρχει άλλη κοινωνική θέση όπου να ξέρουμε τόσο καλά τι είναι το χρήμα.

Τι είναι το χρήμα; Είναι μια καθαρή σύμβαση αλλά αυτό δίνει ζωή στον κόσμο και η μεσαία τάξη είναι το κέντρο αυτού του κόσμου. Όταν πατάμε και με τα δύο πόδια στη γη, το χρήμα δεν είναι μόνο μια σύμβαση, αλλά είναι μια καταναγκαστική δύναμη.

Λοιπόν, αυτό το συναίσθημα κρύβεται πίσω απ' τη γέννηση των κίτρινων γιλέκων. Οι οικονομικοί εξαναγκασμοί είναι σημαντικοί. Βιώνονται σαν μία δύναμη που σε υποχρεώνει για κάποια πράγματα και απαγορεύει κάποια άλλα.

**Τα λεφτά είναι μια σταθερή οδύνη. Τα λεφτά κερδίζονται με οδύνη.**

Είναι ο κόμπος στο στομάχι όταν ανοίγεις το γραμματοκιβώτιο, αυτό που δεν προσεγγίζεται και γίνεται μια εμμονή, όλα αυτά

που δεν μπορούμε να αγοράσουμε, όλα αυτά που έχουμε και δεν μας γεμίζουν ποτέ, το προσδοκώμενο τέλος του μήνα, το σύνολο των λογαριασμών, το αίσθημα του στραγγαλισμού που μπορούμε να επιλέξουμε να αγνοούμε αλλά δεν εξαφανίζεται ποτέ πλήρως, το οποίο είναι πάντα εδώ και βασιλεύει.

Θεωρούμε συνήθως ότι αυτό για το οποίο αξίζει να επαναστατήσουμε είναι η καθαρή αδικία, το να μην μπορείς να ζήσεις μια «κανονική ζωή». Μα αυτό για το οποίο αξίζει εξίσου να επαναστατήσουμε είναι η ίδια η κανονικότητα, ο τρόπος με τον οποίο πληρώνουμε τη «χαρά» και την «ευκαιρία» να ζήσουμε μια κανονική ζωή.

Κατά συνέπεια, η στιγμή κατά την οποία η μεσαία τάξη δηλώνει ότι αυτή η κυβερνητική απόφαση είναι η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι και δρα ανάλογα, είναι η στιγμή που επιβεβαιώνεται η κοινωνική αλήθεια που όλοι βιώνουν: οι οικονομικοί εξαναγκασμοί είναι πολιτικοί εξαναγκασμοί. Όταν πατάμε και με τα δύο πόδια στη γη, όταν το καθήκον μας είναι να σκεφτούμε όπως κάθε άλλος άνθρωπος, όταν δεν υπάρχει λόγος να σκεφτούμε ότι υπάρχει κάτι άλλο πέρα απ' τον κόσμο του χρήματος, τότε ένας φόρος, μία μη-αναπροσαρμογή του μισθού, κάθε διάταγμα που αφορά την οικονομία βιώνεται ευθέως ως μία δύναμη που ασκείται, ως μία ύβρις.

Αυτό μπορεί σε οποιαδήποτε στιγμή να εξελιχθεί σε εξέγερση. Δεν έχει νόημα να αναρωτιόμαστε γιατί αυτή η συγκεκριμένη σταγόνα ανάμεσα σε τόσες άλλες. Φαίνεται ότι αυτή η σταγόνα προσφέρει την ιδανική ευκαιρία.

**Αυτά είναι τα μόνα λόγια που μπορούμε να προσδώσουμε στο κίνημα των κίτρινων γιλέκων: κάθε οικονομικός εξαναγκασμός είναι ένας πολιτικός εξαναγκασμός.**

Ό,τι προσθέτουμε μετά απ' αυτό είναι μια γενίκευση. Η οικονομία από μόνη της είναι ένας καθαρός πολιτικός εξαναγκασμός. Και μιας και τα πάντα τριγύρω μας φορούν τον μανδύα της οικονομίας, πρέπει να αντικρίσουμε την οικονομία ως

**αυτό που είναι: ένα ολοκληρωτικό καθεστώς.**

Αυτό που προσθέτουμε είναι ότι ο γενικός εξαναγκασμός, ο εξαναγκασμός των εξαναγκασμών, είναι η εργασία. Η δουλειά δεν είναι ένας τρόπος ζωής, ούτε καν ένας τρόπος επιβίωσης. Δεν έχει να κάνει με το τι σου αρέσει ή δεν σου αρέσει να κάνεις στη ζωή σου. Και ακόμα κ' αν αγαπάτε αυτό που κάνετε για δουλειά, θα δείτε σχετικά γρήγορα ότι αυτό που αγαπάτε σ' αυτήν σύντομα θα το καταστρέψει η ίδια.

Η οικονομική καταπίεση σηματοδοτεί ότι πρέπει να προσδώσουμε έναν καθαρά πολιτικό προσδιορισμό στην εργασία. Το να εργάζεσαι σημαίνει να συνεργάζεσαι με τη μηχανή, την οικονομική μηχανή που καταστρέφει τα πάντα, που σήμερα απειλεί επισήμως τον άνθρωπο και τη ζωή. Δεν είναι κάτι άλλο. Είναι το σημείο όπου το τέλος του κόσμου και το τέλος του μήνα, όπως θα έλεγαν κάποιοι άλλοι, είναι ένα και το αυτό. Εργασία είναι η εργασία για το τέλος του κόσμου.

Ο Μακρόν προσπαθεί να απαντήσει και στις δύο ερωτήσεις και γνωρίζουμε με ποιον τρόπο. Εμείς λέμε ότι ο μόνος τρόπος για να απαντήσεις, ο απελευθερωτικός τρόπος, είναι να αρνηθείς να εργαστείς. Όχι μόνο η απεργία αλλά να πάρεις την απόφαση να πηδήξεις απ' το πλοίο πριν βυθιστείς μαζί του. Σ' αυτήν την ιστορία, οι ποντικοί δεν είναι αυτοί που εγκαταλείπουν το πλοίο αλλά αυτοί που μένουν. Αυτοί που συνεχίζουν να λένε στον κόσμο ότι θα φύγουν, ότι θα βρουν λύσεις, συνεχίζοντας την ίδια χαζή, καταστροφική, εξευτελιστική ζωή.

Η εργασία είναι ένας κοινωνικά κατασκευασμένος εθισμός. Αν ο καπιταλισμός μολύνει, είναι γιατί πρώτα απ' όλα δηλητηριάζει εμάς. Είτε έχουμε μια δουλειά και δηλητηριαζόμαστε εθελοντικά (και εμείς οι ίδιοι και ο πλανήτης), δεν ξέρουμε καν πως να σταματήσουμε και δουλεύουμε παντού στις μετακινήσεις μας, στο σπίτι, παντού. Είτε δεν έχουμε δουλειά και ψάχνουμε μία γιατί μας λείπει.

**Τσιγάρο, αλκοόλ, τζόγος:** είναι γνωστό, το κράτος τρέφεται απ'

τους εθισμούς μας, δεν μπορούμε να πιστέψουμε ότι έχει το παραμικρό ενδιαφέρον στο να λήξει αυτή η κατάσταση. Και γι' αυτό οι άνθρωποι (με το δίκιο τους) μπορούν να λένε ότι το κράτος φορολογεί και τρέφεται απ' την εργασία μας. Είναι αλήθεια, το κράτος τρέφεται και απ' τον εθισμό μας στην εργασία. Αλλά πέρα απ' αυτές τις δευτερεύουσες σκέψεις, αυτοί που μας κυβερνούν έχουν έναν ξεκάθαρο στόχο: να κρατήσουν τους ανθρώπους εντός των ορίων των υπάρχουσών δομών. Να κάνουν τους ανθρώπους όλο και πιο πολύ να εξαρτώνται απ' την εργασία και την οικονομία.

Κυριολεκτικά και πολιτικά: να κάνουν τους ανθρώπους όλο και πιο εξαρτημένους.

**Το κίνημα των κίτρινων γιλέκων, αν θέλει να ρίξει την κυβέρνηση έχοντας μια προοπτική από πίσω του, πρέπει να αυτοπροσδιοριστεί σαν ένα κίνημα καταστροφής της οικονομικής εξάρτησης.** Όμως, όλοι ζούμε δηλητηριασμένοι. Αυτό που συνεπάγεται αυτή η κατάσταση είναι ολοφάνερο και πρέπει να μιλήσουμε γι' αυτό, να το συζητήσουμε μεταξύ μας. Να μιλήσουμε μεταξύ μας όμως, όχι με την εξουσία. Είναι σημαντικό να σταματήσουμε να πιστεύουμε ότι η δυνατότητα για αλλαγή βρίσκεται στη μεριά της εξουσίας, στη μεριά που γίνονται όλα ανέκαθεν. Πρέπει να αντισταθούμε στη λογική του «το μη χείρον βέλτιστον», στον κοινωνικό εκβιασμό. Η εξουσία έχει εφεξής την πραγματικότητα απέναντί της.

Από πολιτική άποψη, τι είναι το τέλος του κόσμου; Είναι το πρόβλημα το οποίο κάθε δύναμη κοινωνικής ανατροπής πρέπει οπωσδήποτε να λάβει υπ' όψιν της. Επειδή δεν έχει άλλη επιλογή και επειδή ακούει το σήμα της κίνησης της ιστορίας. Επειδή είναι το νούμερο ένα πρόβλημα και όλες οι κυβερνήσεις το χρησιμοποιούν εναντίον μας σαν το απόλυτο, σοκαριστικό επιχείρημα. Είναι μία ανεξάντλητη ρεζέρβα του πολιτικού εκβιασμού για τους ερχόμενους αιώνες. Και είναι την ίδια ώρα η μεγάλη ιστορική ευκαιρία για να επιβεβαιώσουμε κάτι άλλο.

Συγκεκριμένα, η επανάσταση έχει έναν στόχο: να ξεφύγει απ' τις



υπάρχουσες δομές και να φτιάξει κάτι καινούργιο. Ένας στόχος είναι, τουλάχιστον, μία κατάσταση πραγμάτων που να καταργεί τον οικονομικό τρόπο ζωής και να δημιουργεί, να παροτρύνει ή και να αναπαράγει άλλους τρόπους ζωής.

Τώρα πρέπει να καταλάβουμε τι σημαίνει το να ανήκεις στη μεσαία τάξη. Είναι η δικαιολογημένη οδύνη που απαιτείται για να είσαι χαρούμενος στη ζωή. Είναι η οδύνη της συνηθισμένης κοινωνικής επιτυχίας.

Δεν αρκεί πλέον αυτό όμως για να νιώθει κάποιος ότι ανήκει στους τυχερούς. Και το τέλος του κόσμου προσθέτει στο στόμα των κυρίαρχων μια θεϊκή κρίση, την Τελευταία Κρίση: η συνηθισμένη, κανονική ύπαρξη είναι στην πραγματικότητα ένοχη. Το μοντέλο που εδραιώθηκε για δεκαετίες ως η συνταγή της ευτυχίας, της συνεχούς επανάληψης του να δουλεύεις σαν ηλίθιος για όλη σου τη ζωή για να έχεις ένα σπίτι στα προάστια και τα αμάξια που πάνε πακέτο μ' αυτό· αυτό το μοντέλο όχι μόνο ξεπεράστηκε, αλλά καταδικάστηκε κιόλας.

Αυτή είναι η μεγάλη τραγωδία της σημερινής μεσαίας τάξης. Πριν, μπορούσαμε να πνίξουμε τη βαρεμάρα μιας τέτοιας ύπαρξης στη δυνατή αίσθηση του ανήκειν, εκείνη του «κάνω αυτό που κάνουν όλοι». Σήμερα – που έχουμε αφήσει πίσω την επιλογή του να πούμε ότι αυτό δεν μας αφορά, όχι μόνο βαριόμαστε, όχι μόνο ζούμε υπό πίεση, αλλά επίσης πρέπει να παραδεχθούμε ότι έχουμε άδικο εάν ζούμε έτσι. Φυσικά, όλες οι προϋποθέσεις συγκεντρώνονται ώστε να πάρουμε τον έλεγχο στα χέρια μας.

Και ο καλύτερος τρόπος για να το κάνουμε είναι να το κάνουμε συλλογικά, να αντιστρέψουμε αυτό το αίσθημα της δυσφορίας, την αίσθηση του κόσμου που είναι άνω-κάτω, σε μια συλλογική ενέργεια συστηματικής αμφισβήτησης όσων υπάρχουν.

Στα τελευταία νέα τώρα, το κίνημα βρίσκεται καθ' οδόν.